

Pramoninė aplinka menininko žvilgsniu

Išskirtinė dailės darbų ir fotografijų paroda „Industrinis peizažas“ pristatyta visuomeni birželio 21 dieną Kupiškėje AB „Dastros medis“ patalpose. Jos autoriai Fausta Diržytė, Ričardas Peleckas, Paulius Vepštas, Jolita Puleikytė ir Artūras Stančikas, grupelė menininkų iš Panevėžio, ir kupiškėnai mokiniai.

Rūta ŽILYTĖ

INDUSTRIINIAI LŪŽIAI

Birželio 19–21 dienomis Kupiškio viešoji biblioteka įgyvendino projektą „Industrinis peizažas“, kurio tikslas menininkų rezidencijos metu geriau pažinti Kupiškio krašto pramonės įmonių esamą ir būvusią veiklą ir meninėmis išraiškos priemonėmis įprasminti pramoninių įrenginių architektūrinį poveikį kraštovaizdžiui. Šį projektą finansavo Kultūros taryba, rėmė rajono Savivaldybė.

Šios parodos organizatoriai Kupiškio viešosios bibliotekos direktorius Algirdas Venckus per šios parodos atidarymą papasakojo, kaip gimė parodos tema „Industrinis peizažas“.

„Mes neblogai pažįstame Kupiškio senamiesį, bažnyčia, istorinius objektus. Bet čia buvo ir yra ne tik šie dalykai. Kupiškėje veikė didelė gamykla, kurią gyventojai vadino plytine, nes ten gamintos silikatinės plytos. Šia gamykla kupiškėnai galėjo didžiulius. Ji turėjo apie 500 darbininkų. Keitėsi laikai, technologijos ir šiandien čia veikia medžio apdirbimo įmonė „Dastros medis“.

Bėgantis laikas įvairiai transformavo, palietė ir kitas miesto pramoninės zonoje veikusias įmones. Pabandėme su dailininkais panevėžiečiais pamatyti visą šią pramoninę aplinką menininko žvilgsniu. Istoriškai taip susiklostė, kad svarbiausias veiksnys, lėmęs Kupiškio pramonės plėtrą, buvo geležinkelis. Prie jo įsikūrė ir buvusi stalybinių medžiagų gamykla, ir buvusi pieninė, ir kitos įmonės. Joms geležinkelio buvo patogiu vežti savo produkciją. Taigi geležinkelis irgi yra neatsiejama Kupiškio pramoninio peizažo dalis“, – kalbėjo A. Venckus.

Apie kūrybines inspiracijas papasakojo patys darbų autoriai.

KAI GAMTA PERIMA TAI, KAS BUVO

P. Vepštas dirba su analogine fotografija. Kitaip sakant, su tradicine fotografija, tokia, kokia buvo iki skaitmeninės fotografijos. Visi atspaudai daromi rankomis fotolaboratorijoje arba momentine fotokamera, kuriai irgi panaudota analoginė technologija.

Autorės nuotrauka

Parodos „Industrinis peizažas“ autoriai su plenero organizatoriumi Algirdu Venckumi, Kupiškio viešosios bibliotekos direktoriumi (pirmas iš dešinės).

Šis menininkas į Kupiškį atvažiuo be išankstinių nuostatų, nieko pernelyg nesitiki. Tiesiog laukė, kas atsiras prieš jo akis. Daugiausia apžiūrėjo buvusios pieninės teritoriją.

„Prie dabar ten veikiančios įmonės tvoros turėjau smagią diskusiją su kupiškėnu, kurio sumus fotografas. Tas žmogus dėl to, matyt, ir man prižadė, kad įsileido į vidų. Pavedžiojo po teritoriją, papasakojo buvusios pieninės istoriją, nes joje dirbo nuo pat jos įsikūrimo. Jam esu dėkingas. Nufotografavau intencijos skatinamas tai, ką norėjau. Pamačiau daug įdomių dalykų ir sąsajų su įmonės praeitimi ir dabartimi, kai gamta perima tai, kas buvo. Man labai artima, kad gamta, pramonė ir asmeninis žmonių gyvenimas tolygiai susiję, yra vieni šalia kitų“, – išsakė savo įspūdžius menininkas ir apibūdino savo fotografijas.

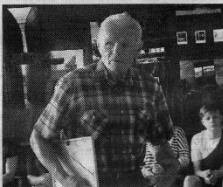
P. Vepštas dirba Panevėžio kūrybiškumo centre „Pragiedruliai“, yra fotostudijos kuratorius. Ten yra fotolaboratorija. Veda edukacinius užsiėmimus, organizuoja kūrybines dirbtuves, kuruoja fotografijų parodas ir įvairius kultūros renginius, įgyvendina įvairius projektus, ieško jiems finansavimo Kultūros taryboje.

Taip pat yra laisvai samdomas fotografas. Reiškiasi reklamos, komercinės ir meninės fotografijos srityse.

ĮKVĖPĖ PLYTOS

Jolita ONLINE (Jolita Puleikytė) pristatydama savo darbus prisipažino, kad pramoninis peizažas nėra jos stilistika. Žinoma, akis visuomet užkliūva už industrinių vietų, ypač už apleistų.

„Kai žmogus gyvena prabangoje, kur daug estetikos, kur viskas tvarka naujumu, gali pasijusti tarsi gyventų amžinai. Apleistos vietos primena apie laikinumą, kad tam tikri dalykai atsiranda ir išnyksta. Keičiasi ir industrinis peizažas. Nyks-

Ilgametis buvusios Kupiškio stalybinių medžiagų gamyklos direktorius Rimgaidas Muntrimas papasakojo keletą epizodų iš šios gamyklos istorijos.

tančios vietos patraukia būtent dėl to nykimo proceso. Kyla klausimas, kas tokiai vietai toliau nutiks, kas nutinka. Apie tai galvodama, pamačiau šitą salę su neįtikėtina puikios stilistikos palubės lempomis. Aš tuo laikotarpiu tik gimiau ir, kaip žmogus gyvena, žinau tik iš pasakojimų. Mane traukia to meto estetika irėjimas į erdvę, suformuotą to laikotarpio ir meno kūrinių. Kai Algirdas vedžiojo po šį pramoninį rajoną, ieškojau to, kas suvirpintų mano širdį. Nežinojau, ką panaudoti kūrybai iš kilusio virpulo. Savo kūryboje dažnai atskleidžiu romantinius santykius. Per spalvą ir detales užkoduojau tai, ką noriu pasakyti. Juk menas – tai tikrovės interpretacija, atspindinti menininko požiūrį“, – apie seną ir naują santykį, apie kūrybos esmę ir prasmę kalbėjo J. Puleikytė.

Jos kūrybos įkvėpimo šaltiniu tapo čia gamintos plytos. Jos turi astrumą, formą, bet darbai sustojo. Kuriniuose su flomasteriais tą situaciją ji ir pavaizdavo. Priešdama ryškiomis spalvomis mastė, kas pasikeičia, kai sustoja gamyba, kai žmonės persikrausto, kaip tai paliečia miestą.

J. Puleikytė yra Panevėžio „Pragiedrulių“ dailės studijos kuratorė. Rengia dailės užsiėmimus. Vasarą žmonės ateina tapyti į Skaistakalnių parką.

IŠVYDO MONSTRĄ

F. Diržytė apgailestavo, kad šiame plenero turėjo mažai laiko temai išplėtoti. Pramoninis peizažas jai nėra naujiena. Ji apistoje buvusios Panevėžio „Ekran“ gamyklos teritorijoje turi savo dailės studiją ir prie tokios neišpuoselėtos aplinkos yra pripratusi.

„Mane patraukė milžiniškos medienos rietuvės prie geležinkelio bėgių. Ten aš pamačiau tikrą tikriausią grėsmingą monstrą, kuris

Informuojame, kad Kupiškio rajono savivaldybės administracija viešo elektroninio aukciono būdu parduoda nekilnojamąjį turtą:

1. Gyvenamąjį namą su priklausiniais Kikonių g. 14 ir Kikonių g. 16, Aleksandrijos k., Kupiškio r. Pradinė pardavimo kaina – 35 000 eurų.

Registracijos aukcioną pradžia: nuo 2024-07-29 00.00 val. iki 2024-07-30 23.59 val., aukciono pradžia – 2024-08-01 09.00 val., aukciono pabaiga – 2024-08-02 13.59 val.

2. Administracinio pastato dalį Morkūniškio g. 8, Rudilijų k., Kupiškio r. Pradinė pardavimo kaina – 2 856 eurais.

3. Pastatą-mokyklą su priklausiniais ir žemės sklypu Mokyklos g. 1, Salamiesčio mstl., Kupiškio r. Pradinė pardavimo kaina – 70 992 eurais.

4. Pastatą-laisvalaikio centrą su kiemo statiniais Vytautų g. 3, Salamiesčio mstl., Kupiškio r. Pradinė pardavimo kaina – 42 185 eurais.

5. Trijų kambarių butą su priklausiniais Rokišio g. 12-2, Skapiškio mstl., Kupiškio r. Pradinė pardavimo kaina – 942 eurais.

6. Butą su priklausiniais Vilniaus g. 36-3, Skapiškio mstl., Kupiškio r. Pradinė pardavimo kaina – 245 eurais.

7. Administracinį pastatą Skapiškio g. 6, Šimonių mstl., Kupiškio r. Pradinė pardavimo kaina – 15 892 eurais.

8. Butą su rūsiu Sodų g. 2-3, Noriūnų k., Kupiškio r. Pradinė pardavimo kaina – 2 260 eurų.

9. Butą su pagalbiniais ūkiu pastatais Šetekšnos g. 16-2, Mieliūnų k., Kupiškio r. Pradinė pardavimo kaina – 1 166 eurais.

Registracijos aukcioną pradžia: nuo 2024-07-02 00.00 val. iki 2024-07-03 23.59 val., aukciono pradžia – 2024-07-05 09.00 val., aukciono pabaiga – 2024-07-08 13.59 val.

10. Butą su priklausiniais Vilniaus g. 36-4, Skapiškio mstl., Kupiškio r. Pradinė pardavimo kaina – 278 eurais.

Registracijos aukcioną pradžia: nuo 2024-07-10 00.00 val. iki 2024-07-11 23.59 val., aukciono pradžia – 2024-07-15 09.00 val., aukciono pabaiga – 2024-07-16 13.59 val.

Prie elektroninio aukciono sistemos galima prisijungti www.evarazytines.lt Turto ir viešosios tvarkos skyriaus vedėjo pavaduotoja Gintarė Balanaskaitė, tel. (+370 459) 35 182, el. p. gintare.balanaskaitė@kupiškis.lt, iš anksto derina nekilnojamojo turto apžiūros laiką, teikia informaciją apie objektą, sutarčių projektus.

Už Nr. 707

dar atsispindėjo ir balose. Tą jausmą ir jam žinau. Labai norėjau išreikšti mane apėmusią emociją įtampą per ryškias spalvas. Bet jos netiko šių emocijų raiškiai. Tai išėjo tamsokas vaizdas, nors labai mėgstus spalvas. Šį spalvinių sprendimą lėmė ir tos dienos nuotaika, kai tvėnkėsi aušros debesys. Jei būtų buvusi saulėta diena, gal ir mano kurtas vaizdas būtų ne toks niūrus“, – kalbėjo Fausta apie kūrybos inspiracijas.

Ji dirba dailės mokytoja. Dėsto tapybą, nors yra baigusi architektūros studijas. Menininkės dailės studija vadinasi „Druska“, o jos pseudonimas – Duona. Fausta įsitikinusi, kad pradėję tapyti jos mokiniai ir suranda druskos prasmę. Daug čia užkoduota simbolinių dalykų. Tapydamas atrandį savyje tą kristalą ir nebegali paleisti.

Menininkė į parodos atidarymą buvo atėjusi su dviem savo šunimis. Gyvūnai irgi buvo pristatyti. Dar tik penkių mėnesių Kuropa visą laiką ramiai prasnauėd prie šeimininkės kojų, o dūckis Hipsis bandė ir pats įsiterpti lojimu į pokalbius. Matyt, turėjo ką pasakyti, nes nuolat mato tapančią savo šeiminkę.

NUVAŽIUOJANTIS TRAUKINYS IR PADĖKOS

Ne pirmą kartą Kupiškėje buvo šios parodos dalyvis, kraštiečių Artūras Stančikas. Kai rinkosi šio plenero darbui motyvą, nuvažiavo į geležinkelio stotį. Ten menininkui liko slogus įspūdis pamačius aklus stoties langus. Atsivėrė tuštančio miesto peizažas. Taip viename paveiksle atsirado ir nuvažiuojančio traukinio motyvas. „To čia dar sovietinius metus menančio palikimo pramoniniame peizaže greitai nebeliks. Lyg ir gerai, kad taip nutiks. Suprantu aplinkos kaitą. Bet vėl lyg ir gaila“, – svarstė A. Stančikas.

Jis dirba Panevėžyje dailės galerijoje „Galerija XX“ eduka-

toriumi, rengia parodas. Pats yra dalyvavęs įvairiose parodose, pleneruose ir projektuose.

R. Peleckas nedalyvavo šiame renginyje, bet yra ir jo tapybos savitas darbas. Šis menininkas anotacijoje pristatomas kaip labai kūrybingas, neįspaudžiamas į jokias etiketes ar meno disciplinas. Jis gyvena Vėlyje ir vaikams veda piešimo, tapybos pamokas.

A. Venckus pakalbino ir jaunosios kupiškėnės, dalyvavusias šiame plenero. Nejuos Pajarskas grafiškai pavaizdavo didelį pramoninį Kupiškio peizažą, kuris prieš akis atsivėrė stovint ant geležinkelio tilto ir kuris jį labai sužavėjo.

Savaitį šią temą plėtojo ir kiti jaunieji atstovai kupiškėnai. Menininkai panevėžiečiai juos pagyrė už gerai išmokus kompozicijos pamokas. Kupiškio viešosios bibliotekos direktorius padėkojo AB „Dastros medis“ savininkui Dariui Storpriščui, visam šios įmonės kolektyvui už kūrybinių iniciatyvų palaikymą ir sąlygų kūrybinei veiklai sudarymą.

Ilgamečiam buvusios Kupiškio stalybinių medžiagų gamyklos direktoriui Rimgaidui Muntrimui irgi skirta padėka už tai, kad per šios parodos pristatymą papasakojo keletą epizodų iš tos gamyklos istorijos.

Be kita ko, jis priminė, kad anomet statytas administracinis stalybinių medžiagų gamyklos pastatas buvo vienas moderniausių ir reprezentavojamąją. Visi susirinkimai su aukštasis sveičias vykdavo šioje salėje, kur dabar atidaryta paroda „Pramoninis peizažas“.

Nors ši salė gerokai paliecia bėgančio laiko, labai tiko šios parodos, įprasminančios ir sąsiningi, ir seno bei naujo kaitos procesą, ekspozicijai.

Už Nr. 720

KUPIŠKIO VIEŠOJI BIBLIOTĖKA